

Research Paper

Predicting adolescent aggression based on perceived social support and communication skills

Akbar Atadokht^{1*} & Mina Taherifard²

1. Professor of Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

2. PhD of Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

Use your device to scan
and read article online

Article Info:

Received: 2020/01/27

Accepted: 2025/01/25

Available Online: 2025/03/18

Citation: Atadokht, A. & Taherifard, M. (2025). [Predicting adolescent aggression based on perceived social support and communication skills (Persian)]. *Journal of School Psychology and Institutions*, 13(4):99-109. <https://doi.org/10.22098/jsp.2025.6886.4109>

[10.22098/jsp.2025.6886.4109](https://doi.org/10.22098/jsp.2025.6886.4109)

Extended Abstract

1. Introduction

One of the psychological variables that can play a role in adolescent aggression is the perceived social support. Social support is a multidimensional notion defined in different ways and methods. Hamama & Ronen-Shenhav (2012) showed in a study that self-control and social support might curb aggression. Wright & Wachs (2019) showed in a study that the social support from parents, friends and others has a negative correlation with all aggressive behaviors. Shen, Sun, and Xin (2019) demonstrated that high levels of anger and aggression are related to low levels of social support and high levels of moral aberrations. Wilks, Morland, Dillon, Macintosh, Blakey, and Wagner (2019) showed that suicidal thoughts were positively correlated with aggression and negatively correlated with social support.

One of the other factors affecting adolescent aggression is communication skills. Communication skills are those skills through which individuals can engage in interpersonal interactions and the communication process. Son, Shimizu, Ishikawa, Aomatsu, Leppink (2018) showed that appropriate communication skills increase empathy. Baby, Gale and Swain (2019) conducted a study in New Zealand and concluded that communication skills increase self-confidence among individuals and ultimately reduce their aggression.

Due to the harmful effect of aggressive behavior on adolescent social development, aggression is one of the most common and frequent adaptive problems studied in recent decades.

It increases the risk of maladaptation in later life (Sharifirad, 2015). Moreover, adolescence is one of the most sensitive and crucial stages of human life, as adolescents have a significant role among peers and families and build the future. Therefore, studying their behaviors is of paramount importance. Hence, this study is an attempt to contribute to adaptation, mental health and ultimately a reduction in adolescent aggression by identifying the factors that play a role in this aggression, so that supportive institutions can provide special psychological services to this group of adolescents. Accordingly, the present study is also an attempt to anticipate adolescent aggression based on the perceived social support and communication skills.

2. Materials and Methods

As the present study is an effort to anticipate adolescent aggression based on the perceived social support and communication skills, the research method is descriptive and correlational. The statistical population of the present study is comprised of all male secondary school students in the city of Ardabil in the first, second and third grades in the educational year 2019. 200 students were selected by multi-stage cluster random sampling to ensure the sufficiency of sample size. In this sampling method, five schools were randomly selected from the schools of Ardabil. Then, four classes from different grades were randomly selected in each school. The subjects completed questionnaires on aggression, perceived social support, and communication skills. The obtained data were analyzed using SPSS-22 software and Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis methods.

*Corresponding Author:

Akbar Atadokht

Address: Professor of Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

Tel: +98 (914) 4529612

E-mail: ak_atadokht@yahoo.com

Copyright © 2025 by Authors. Published by University of Mohaghegh Ardabili. This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). Non-commercial purposes uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

3. Results

In Table 1, Pearson correlation coefficient shows that adolescent aggression has a significant negative relationship with support, family support, peers' support and the total score on perceived social support.

Aggression also has a significant negative correlation with the ability to receive and send messages, emotional control, listening skills, insight into the communication process, assertive communication, and the total score in communication skills.

Table 1. Mean, standard deviation and correlation coefficients of perceived social support components and communication skills with aggression

Variables	M	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. People support	8.16	2.32	1										
2. Family support	8.01	2.51	0.40	1									
3. Friends support	11.26	3.81	0.35	0.20	1								
4. Total social support	27.53	6.39	0.73	0.65	0.80	1							
5. Receive and send messages	13.05	3.50	0.04	0.07	0.19	0.15	1						
6. Emotional control	13.09	2.92	0.01	0.04	0.15	0.11	0.64	1					
7. Listening skills	12.46	2.71	0.07	0.01	0.31	0.22	0.38	0.57	1				
8. Insight into the communication process	12.33	2.87	0.03	0.01	0.29	0.18	0.26	0.45	0.74	1			
9. Communication with determination	12.39	2.45	0.04	0.05	0.20	0.15	0.37	0.45	0.53	0.62	1		
10. Total communication skills	62.90	10.73	0.03	0.06	0.34	0.24	0.67	0.74	0.75	0.70	0.68	1	
11. Aggression	69.46	9.38	-0.30	-0.23	-0.45	-0.47	-0.23	-0.25	-0.21	-0.14	-0.24	-0.31	1

4. Discussion and Conclusion

The current study was an attempt to predict adolescent aggression based on perceived social support and communication skills. The results showed that aggression has a significant negative correlation with the perceived social support and its components including the support from peers, families and others. Moreover, about 24% of the total variance of adolescent aggression is explained by the perceived social support. Among the components, social support from friends has been able to predict adolescent aggression inversely and significantly. Another finding of the present study suggests that aggression has a negative significant relationship with communication skills and its components, namely the ability to receive and send messages, emotional control, listening skills, insight into the communication process and determined communication. Furthermore, about 48% of the total variance for adolescents' aggression is determined by communication skills, as emotional control and insight into the communication process have been able to predict aggression negatively among the components. Another finding of the present study suggests that aggression has a negative significant relationship with communication skills and its components, namely the ability to receive and send messages, emotional control, listening skills, insight into the communication process and determined

communication. Furthermore, about 48% of the total variance for adolescents' aggression is determined by communication skills, as emotional control and insight into the communication process have been able to predict aggression negatively among the components.

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles are considered in this article. The participants were informed about the purpose of the research and its implementation stages. They were also assured about the confidentiality of their information and were free to leave the study whenever they wished, and if desired, the research results would be available to them.

Funding

This research did not receive any grant from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sectors.

Authors' contributions

All authors have participated in the design, implementation and writing of all sections of the present study.

Conflicts of interest

The authors also declare that there is no conflict of interest in the results of this research.

مقاله پژوهشی

پیش‌بینی پرخاشگری نوجوانان بر اساس حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی

اکبر عطادخت^{۱*} و مینا طاهری فرد^۲

۱. استاد روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
 ۲. دکتری روانشناسی تخصصی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

Use your device to scan and read article online

استاددهی: عطادخت، ا. و طاهری فرد، م. (۱۴۰۳). پیش‌بینی پرخاشگری نوجوانان بر اساس حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی. فصلنامه

روانشناسی مدرسه و آموزشگاه، ۱۳(۴): ۹۹-۱۰۹. <https://doi.org/10.22098/jsp.2025.6886.4109>

doi 10.22098/jsp.2025.6886.4109

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی پرخاشگری نوجوانان بر اساس حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی انجام شد. **روش‌ها:** روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان پسر پایه متوسطه شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸ بودند که تعداد ۲۰۰ دانش‌آموز با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای به عنوان نمونه انتخاب شدند. آزمودنی‌ها پرسش‌نامه‌های پرخاشگری، حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی را تکمیل نمودند. داده‌های بدست آمده با استفاده از نرم‌افزار SPSS-22 و با روش‌های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شدند. **یافته‌ها:** یافته‌ها نشان داد که پرخاشگری نوجوانان با حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی همبستگی منفی معنی‌داری دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که ۲۴ درصد از کل واریانس پرخاشگری نوجوانان به وسیله حمایت اجتماعی ادراک شده و ۴۸ درصد آن به وسیله مهارت‌های ارتباطی تبیین می‌شود ($P < 0/05$). **نتیجه‌گیری:** نتایج مطالعه حاضر می‌تواند به روان‌شناسان، خانواده و مدارس کمک کند تا هرچه بیشتر به نقش حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی در کاهش پرخاشگری نوجوانان پی برده و بتوانند مداخله و برنامه‌های آموزشی مناسبی را با در نظر گرفتن این متغیرها در مورد کاهش پرخاشگری نوجوانان برنامه‌ریزی و اجرا کنند.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۱/۰۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۰۶

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۲/۲۸

کلیدواژه‌ها:

پرخاشگری، حمایت اجتماعی ادراک شده، مهارت ارتباطی

مقدمه

اسپانیایی‌ها و آمریکایی‌های آفریقایی تبار است و میزان بروز آن در دو جنس هم تفاوت معناداری ندارد (چینگ، رونالد و جرمی، ۲۰۱۲). در جمعیت ۶۴-۱۵ ساله‌ی ایرانی شیوع پرخاشگری فیزیکی حدود ۳۱ درصد بوده و شیوع پرخاشگری شدید ۱/۷ درصد بوده است (ملکی، فلاحي، راهگو و رهگذر، ۱۳۹۰).

1. adolescence
2. aggression
3. Evans, Blossom, Canter, PoPPert-Cordts, Kanine & Garcia
4. Lee
5. Xie, Chen, Lei, Xing & Zhang
6. Jing, Ronald & Jereemy

نوجوانی^۱ دوره عبور از کودکی به بزرگسالی و تحول در عواطف و احساسات است. به طوری که استرس، اضطراب، افسردگی و پرخاشگری^۲ در نوجوانان دیده می‌شود (ابوانز، بلوسام، کانتز، پاپرت، کوردتز، کانین و گارسیا، ۲۰۱۶). بررسی‌های علمی حاکی از گسترش روزافزون پرخاشگری، در مدارس به ویژه در بین نوجوانان است (لی، ۲۰۱۴). پرخاشگری، رفتار آگاهانه‌ای است که هدفش اعمال درد و رنج جسمانی یا روانی می‌باشد (ائی، چن، لی، چینگ و ژانگ، ۲۰۱۶) که در میان نوجوانان آسیایی کمتر از

* نویسنده مسئول:

اکبر عطادخت

نشانی: دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

تلفن: ۰۹۸ (۹۱۴) ۴۵۲۹۶۱۲

پست الکترونیکی: ak_atadokht@yahoo.com

در مطالعه **ترشیزی و سعادت‌جو (۱۳۹۱)** در شهر بیرجند شیوع پرخاشگری در پسران ۵۴ درصد و در دختران ۵۲ درصد گزارش شده است. یکی از متغیرهای روانشناختی که می‌تواند در پرخاشگری نوجوانان نقش داشته باشد، حمایت اجتماعی ادراک شده^۱ است. حمایت اجتماعی مفهومی چندبعدی است که به اشکال و روش‌های مختلفی تعریف شده است. در مجموع، شاید بتوان گفت که حمایت اجتماعی یعنی این احساس که شخص مورد توجه دیگران است و دیگران برای او ارزش قائل‌اند و این که او به یک شبکه اجتماعی متعلق است (**کی و جانگ^۲**، ۲۰۱۸). مقیاس‌های حمایت اجتماعی ادراک شده نیز بر ارزیابی شناختی فرد از محیطش و سطح اطمینان فرد به اینکه در صورت لزوم کمک و حمایت در دسترس خواهد بود، متمرکز هستند (**بروئر، امسلیف کاید، لاجنر و سیدات^۳**، ۲۰۰۸). از دیدگاه اجتماعی، رفتار غیرانطباقی به مثابه بیماری یا مشکلی که فقط در فرد وجود دارد انگاشته نمی‌شود، بلکه حداقل تا حدی ناشی از وجود نقصی در نظام حمایت اجتماعی فرد تلقی شده است. این نظام شامل همسر، والدین، خواهران و برادران و وابستگان، دوستان، معلمان، همکاران، علمای دینی و دیگران و همین‌طور سازمان‌های اجتماعی و نهادهای دولتی است. علاوه بر کارکرد حمایت اجتماعی، افراد از جمله نوجوانان نیز به دریافت حمایت از منابع اجتماعی تمایل دارند. مثلاً نوجوانان نیازهای روانشناختی مهمی دارند که نقش حیاتی در موفقیت تحصیلی آنان بازی می‌کند (**گلوزا و پوالین^۴**، ۲۰۱۴). از جمله این نیازها، نیاز به پیوند و ارتباط را می‌توان ذکر کرد (**للی، منجمنج و اسکوت^۵**، ۲۰۱۴). بنابراین هم به جهت ایجاد موفقیت تحصیلی و هم به جهت کاهش پرخاشگری و ارضای نیازهای اساسی روان‌شناختی نوجوانان، وجود حمایت اجتماعی ضروری می‌باشد (**واحدی، ۱۳۹۰**). **سلطانی و حسینی (۱۳۹۷)** در پژوهشی نشان دادند که بین حمایت اجتماعی با پرخاشگری رابطه معکوس وجود دارد و حمایت اجتماعی می‌تواند عوامل منفی روانی همچون ناامیدی، رفتارهای پرخاشگرانه را تحت تأثیر قرار دهد. **مرادی، عالیپور، حسینی و عباسیان (۱۳۹۷)** نشان دادند که حمایت اجتماعی ادراک شده قادر به پیش‌بینی مستقیم سرزندگی تحصیلی است. **هاماما و رون-شنوا^۶** (۲۰۱۲) در پژوهشی نشان دادند که خودکنترلی و حمایت اجتماعی موجب کاهش پرخاشگری می‌شود. **رایت و واجز^۷** (۲۰۱۹) در پژوهشی نشان دادند که حمایت اجتماعی والدین، دوستان و دیگران با تمامی رفتارهای پرخاشگرانه ارتباط منفی دارد. **شن، سان و زین^۸** (۲۰۱۹) نشان دادند که سطح بالای خشم و پرخاشگری با سطح پایین حمایت اجتماعی و سطح بالای انحرافات اخلاقی مرتبط است. **ویلکز، مرلند، دیلون، مکینتوس، بلاکی و واگنر^۹** (۲۰۱۹) نشان دادند که افکار خودکشی با پرخاشگری

ارتباط مثبت و با حمایت اجتماعی ارتباط منفی دارد.

پرخاشگری، ارتباطات بین فردی را با خطر جدی روبه‌رو می‌سازد و می‌تواند افراد را از کارکرد بهینه باز دارد. یکی دیگر از عوامل مؤثر بر پرخاشگری نوجوان مهارت‌های ارتباطی^{۱۰} می‌باشد. مهارت‌های ارتباطی، آن دسته از مهارت‌هایی هستند که به واسطه آنها افراد می‌توانند درگیر تعامل‌های بین فردی و فرآیند ارتباط شوند. یعنی فرآیندی که افراد در طی آن، اطلاعات، افکار و احساسات خود را از طریق مبادله کلامی و غیر کلامی با یکدیگر در میان می‌گذارند. در جوامع امروز با پیچیده‌تر شدن فرآیند زندگی، اهمیت ارتباطات بیشتر می‌شود. در چنین جوامعی مهارت‌های ارتباطی یکی از مهمترین عوامل توسعه و تعالی موفقیت انسان به شمار می‌رود (**قاسمی و صائمیان، ۱۳۹۶**). مهارت ارتباطی پایه و اساس بسیاری از مهارت‌های دیگر را تشکیل می‌دهد که از آنها می‌توان حساسیت به پیام‌های کلامی و غیر کلامی، گوش دادن موثر و کارآمد و واکنش نام برد (**اوزکان، دالی، بینگل، متین و یارالی^{۱۱}**، ۲۰۱۴). پرخاشگری و رفتار پرخاشگرانه آثار نامطلوبی بر حالت درونی افراد و به‌پیرو آن بر روابط بین فردی می‌گذارد، از طرفی توانایی در برقرار کردن مهارت‌های ارتباطی مؤثر با دیگران، باعث رشد مطلوب و شکوفایی شخصیت می‌شود (**اشرفی و منجری، ۱۳۹۲**). **کادیش، گلاسر و گینتر^{۱۲}** (۲۰۰۷) نقش در مهارت اجتماعی و ارتباطی را عامل پرخاشگری و بزهکاری نوجوانان می‌دانند. کسب این مهارت‌ها مستقیماً کاهش تعاملات مشکل‌زا با دیگران مؤثر است. آنها در مطالعه خود با آموزش مهارت‌هایی مثل ارتباط مؤثر، همدلی، مسئولیت‌پذیری و تعاملات بین فردی توانستند کفایت اجتماعی نوجوانان را در حد زیاد افزایش دهند و در نهایت، میزان پرخاشگری در آنها کاسته شد. **مارتین استوری، تمچف، مارتین و استاک^{۱۳}** (۲۰۰۹) معتقدند کودکانی که از مهارت‌های ارتباطی کمتری برخوردارند، گرایش به خشم و پرخاشگری دارند. **کیم، کامپوس، اورپیناز و کلدن^{۱۴}** (۲۰۱۳)

نیز عنوان می‌کنند که بیشتر نوجوانان به دلیل کمبود مهارت‌های

1. perceived social support
2. Ki & Jang
3. Bruwer, Emsley, Kidd, Lochner & Seedat
4. Glozah & Pevalin
5. Lili, Mengmeng & Scott
6. Hamama & Ronen-Shenhav
7. Wright & Wachs
8. Shen, Sun & Xin
9. Wilks, Morland, Dillon, Mackintosh, Blakey & Wagner
10. communication skills
11. Ozkan, Dalli, Bingol, Metin & Yarali
12. Kadish, Glasser & Ginter
13. Martin-Storey, Temcheff, Martin & Stack
14. Kim, KamPhaus, OrPinas & Kelder

چند مرحله‌ای انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری به این شکل بود که از بین مدارس شهر اردبیل، پنج مدرسه به صورت تصادفی انتخاب شده و در هر مدرسه نیز ۴ کلاس از سطوح مختلف به صورت تصادفی انتخاب و پرسش‌نامه‌ها بین دانش‌آموزان توزیع شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های زیر استفاده شد:

پرسش‌نامه پرخاشگری باس و پری (AQ): این پرسش‌نامه که نسخه قبلی آن تحت عنوان پرسش‌نامه خصومت بود، توسط باس و پری^۵ (۱۹۹۲) مورد بازنگری قرار گرفت. این پرسش‌نامه پرخاشگری یک ابزار خود گزارشی است که شامل ۲۹ عبارت و چهار زیر مقیاس است که عبارت است از پرخاشگری بدنی، پرخاشگری کلامی، خشم و خصومت. آزمودنی‌ها به هر یک از عبارات در یک طیف ۵ درجه‌ای پاسخ می‌دهند و دو عبارت ۹ و ۱۶ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. نمره کل برای پرخاشگری با مجموع نمرات زیرمقیاس‌ها بدست می‌آید. پرسش‌نامه پرخاشگری دارای اعتبار و روایی قابل قبولی است. در بررسی پایایی بازآزمایی پرسش‌نامه ضریب همبستگی ۰/۸۰، ۰/۷۶، ۰/۷۲ و ۰/۷۲ درصد به ترتیب برای عوامل پرخاشگری بدنی، پرخاشگری کلامی، خشم و خصومت گزارش شد (باس و پری، ۱۹۹۲). در ایران نیز ضریب آلفای کرونباخ، بازآزمایی و تصنیف به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۷۸، ۰/۷۳ درصد گزارش شده است. ضریب آلفای کرونباخ برای عوامل خصومت، پرخاشگری بدنی، پرخاشگری کلامی و خشم نیز به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۷۹، ۰/۷۴ و ۰/۷۱ درصد بود (محمدی، ۱۳۸۶). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس پرخاشگری ۰/۸۳ بدست آمد.

مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده^۶

(MSPPS): این پرسش‌نامه را زیمت، داهلم، زیمت و فارلی^۷ (۱۹۸۸) تهیه کرده‌اند. این مقیاس یک ابزار خود گزارش دهی ۱۲ سؤالی است که حمایت اجتماعی ادراک شده هر فرد را در هر یک از سه حیطه مذکور در طیف ۷ گزینه‌ای کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم می‌سنجد. این مقیاس علاوه بر نمره کل، ۳ نمره دیگر نیز برای حمایت خانواده، حمایت دوستان و حمایت افراد مهم در زندگی فرد به دست می‌دهد. زیمت و همکاران (۱۹۸۸) ضریب اعتبار آلفای آن را در دامنه ۰/۸۵ تا ۰/۹۱ و با روش بازآزمایی ۰/۷۲ تا ۰/۸۵ گزارش کرده‌اند. سلیمی، جوکار و نیک‌پور

(۱۳۸۸) پایایی مقیاس را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای سه بعد

1. Son, Shimizu, Ishikawa, Aomatsu & Leppink
2. Baby, Gale & Swain
3. Tabaknick & Fidell
4. Aggression Questionnaire
5. Buss & Perry
6. Multidimensional Scale of Perceived Social Support
7. Zimet, Dahlem, Zimet & Farley

ارتباطی مؤثر، احساسات خشم خود را به صورت پرخاشگری بروزمی‌دهند. سان، شیمیزو، ایشیکانو، اوماتسو، لپینک^۱ (۲۰۱۸) در پژوهشی با بررسی دانشجویان پزشکی نشان دادند که مهارت‌های ارتباطی مناسب موجب افزایش همدلی افراد می‌شود. بابی، گاله و سوین^۲ (۲۰۱۹) با انجام پژوهشی در نیوزلند به این نتیجه رسیدند که مهارت‌های ارتباطی موجب افزایش اعتماد به نفس افراد و در نهایت موجب کاهش پرخاشگری افراد می‌شود.

بی‌توجهی به پرخاشگری در نوجوانان باعث افزایش روابط ناسالم در بین افراد جامعه، کاهش کیفیت زندگی، مشکلاتی نظیر فرار از مدرسه، افت تحصیلی و سوء مصرف مواد می‌شود (شریفی راد، بهاری، بازانی و جلیلیان، ۱۳۹۴). با توجه به مطالب مطرح شده و با در نظر گرفتن اینکه تاکنون پژوهشی به طور همزمان رابطه بین حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی را با پرخاشگری نوجوانان بررسی نکرده است، بنابراین مطالعه حاضر می‌تواند در تعمیم نتایج مؤثر واقع شود. همچنین، با توجه به اینکه دوران نوجوانی یکی از حساس‌ترین و سرنوشت‌سازترین مراحل زندگی آدمی است و اینکه در سطح دوستان و خانواده تأثیرگذار و آینده‌سازان جامعه هستند. بنابراین، مطالعه رفتارهای آنها از اهمیت زیادی برخوردار است. در نتیجه، این پژوهش بر آن است تا بتواند با شناخت عواملی که در پرخاشگری نوجوانان نقش دارد، موجب انطباق، سلامت روان و در نهایت کاهش پرخاشگری نوجوانان شود و نهادهای حمایتی بتوانند خدمات ویژه روانشناختی را به این گروه از نوجوانان ارائه دهند. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی پرخاشگری نوجوانان بر اساس حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی انجام شد.

روش پژوهش

با توجه به اینکه پژوهش حاضر به دنبال پیش‌بینی پرخاشگری نوجوانان بر اساس حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی است، روش پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری پژوهش حاضر را

تمامی دانش‌آموزان پسر دبیرستان‌های دولتی شهر اردبیل در سه پایه تحصیلی اول، دوم و سوم در سال تحصیلی ۱۳۹۸ تشکیل دادند (N=۴۶۰۷). به منظور برآورد حجم نمونه از فرمول پیشنهادی تاباخنیک و فیدل^۳ (۲۰۰۷) استفاده شد. بر اساس این فرمول پیشنهادی، حداقل حجم نمونه در مطالعات همبستگی از طریق فرمول $N \geq 8+50M$ محاسبه می‌شود. در این فرمول N حجم نمونه و M تعداد متغیرهای مستقل است. در این پژوهش ۸ متغیر مستقل وجود دارد، اما برای اطمینان از حجم نمونه، ۲۰۰ دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای

فرایند ارتباط، تنظیم عاطفی و ارتباط توأم با قاطعیت را استخراج کردند. بعلاوه، پایایی این پرسش‌نامه با استفاده از روش همسانی درونی ۰/۶۹ گزارش شده است که حاکی از همسانی پذیرفتنی این آزمون است (حسین چاری و فداکار، ۱۳۸۴). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسش‌نامه ۰/۷۴ بدست آمد.

داده‌ها بعد از تایید پیش فرض‌های مربوطه، از طریق آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون و با استفاده از نرم افزار SPSS 22 تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

نتایج نشان داد که میانگین سنی دانش آموزان ۱۶/۲۰ و انحراف معیار ۱/۲۸ بود. از ۲۰۰ دانش آموز، ۴۹ نفر (۰/۲۴ درصد) دارای تحصیلات اول متوسطه، ۸۲ نفر (۰/۴۱ درصد) دارای تحصیلات دوم متوسطه، ۶۹ نفر (۰/۳۴ درصد) دارای تحصیلات سوم متوسطه بودند. ۴۳ نفر (۰/۲۱ درصد) از دانش آموزان دارای وضعیت اقتصادی ضعیف، ۹۶ نفر (۰/۴۸ درصد) از دانش آموزان دارای وضعیت اقتصادی متوسط و ۶۱ نفر (۰/۳۰ درصد) از دانش آموزان دارای وضعیت اقتصادی بالا هستند. نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع نمرات آزمودنی‌ها در متغیرهای مورد مطالعه را نشان داد.

1. Communication Skills Test-Revised
2. Queendom

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار و ضرایب همبستگی مؤلفه‌های حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی با پرخاشگری

متغیرها	M	SD	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۱. حمایت دیگران	۸/۱۶	۲/۳۲	۱										
۲. حمایت خانواده	۸/۰۱	۲/۵۱	۰/۴۰**	۱									
۳. حمایت دوستان	۱۱/۳۶	۳/۸۱	۰/۳۵**	۰/۲۰**	۱								
۴. حمایت اجتماعی کل	۲۷/۵۳	۶/۳۹	۰/۷۳**	۰/۶۵**	۰/۸۰**	۱							
۵. دریافت و ارسال پیام	۱۳/۰۵	۳/۵۰	۰/۰۴	۰/۰۷	۰/۱۹**	۰/۱۵*	۱						
۶. کنترل عاطفی	۱۳/۰۹	۲/۹۲	۰/۰۱	۰/۰۴	۰/۱۵*	۰/۱۱	۰/۶۴**	۱					
۷. مهارت گوش دادن	۱۲/۴۶	۲/۷۱	۰/۰۷	۰/۰۱	۰/۳۱**	۰/۲۲**	۰/۳۸**	۰/۵۷**	۱				
۸. بینش به فرایندهای ارتباط	۱۲/۳۳	۲/۸۷	۰/۰۳	۰/۰۱	۰/۲۹**	۰/۱۸**	۰/۲۶**	۰/۴۵**	۰/۷۴**	۱			
۹. ارتباط توأم با قاطعیت	۱۲/۳۹	۲/۴۵	۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۲۰**	۰/۱۵*	۰/۳۷**	۰/۴۵**	۰/۵۳**	۰/۶۲**	۱		
۱۰. مهارت ارتباطی کل	۶۲/۹۰	۱۰/۷۳	۰/۰۳	۰/۰۶	۰/۳۴**	۰/۲۴**	۰/۶۷**	۰/۷۴**	۰/۷۵*	۰/۷۰**	۰/۶۸**	۱	
۱۱. پرخاشگری	۶۹/۴۶	۹/۳۸	-۰/۳۰**	-۰/۲۳**	-۰/۴۵**	-۰/۴۷**	-۰/۲۳**	-۰/۲۵**	-۰/۲۱**	-۰/۱۴*	-۰/۲۴**	-۰/۳۱**	۱

$P < ۰/۰۵^{**}$ $P < ۰/۰۱^{*}$

مهارت گوش دادن، بینش نسبت به فرایند ارتباط، ارتباط توأم با قاطعیت و نمره کلی مهارت‌های ارتباطی ارتباط منفی معنی داری دارد ($P < ۰/۰۵$). با توجه به اینکه مقدار آماره دوربین-واتسون برابر ۱/۸۵ می باشد و از مقدار ۱/۵ بیشتر و از ۲/۵ کمتر می باشد، خطاها از یکدیگر مستقل می باشند. لذا

حمایت اجتماعی دریافت شده از سوی خانواده، دوستان و افراد مهم زندگی به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۶ و ۰/۸۲ بدست آورده‌اند و روایی آن با روش تحلیل عاملی مناسب گزارش کرده‌اند. پایایی این پرسش‌نامه در مطالعه حاضر برای نمره کلی حمایت اجتماعی ادراک شده و هر سه بعد حمایت دوستان، خانواده و شخص به ترتیب ۰/۹۴، ۰/۸۹، ۰/۹۰ و ۰/۹۰ محاسبه گردید.

پرسش‌نامه مهارت‌های ارتباطی^۱ (CSTR): این آزمون که توسط کوپین دام در سال ۲۰۰۴ برای سنجش مهارت‌های ارتباطی بزرگسالان ابداع شد دارای ۳۴ گویه است که مهارت‌های ارتباطی را توصیف می‌کند. برای تکمیل آن پاسخگو باید هر گویه را بخواند و سپس میزان انطباق وضعیت فعلی خود را با محتوای آن بر روی یک طیف لیکرت پنج درجه‌ای مشخص کند. سوالات ۶، ۴، ۲ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. حاصل جمع نمرات هر فرد در مجموع ۳۴ عبارت نمره کلی او به دست می‌دهد که مین مهارت‌های ارتباطی آزمودنی است. دامنه محتمل برای هر فرد بین ۳۴ تا ۱۷۰ خواهد بود. حسین چاری و فداکار (۱۳۸۴) برای بررسی روایی سازه آزمون مهارت‌های ارتباطی و نیز ساختار عاملی آن از روش تحلیل عاملی استفاده کردند و در تحلیل خود پنج عامل گوش دادن، توانایی دریافت و ارسال پیام، بینش نسبت به

در جدول ۱ ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که پرخاشگری نوجوانان با حمایت دیگران، حمایت خانواده، حمایت دوستان و نمره کلی حمایت اجتماعی ادراک شده ارتباط منفی معناداری دارد ($P < ۰/۰۵$). همچنین پرخاشگری با توانایی دریافت و ارسال پیام، کنترل عاطفی،

روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه

بررسی، فرض نرمال بودن توزیع نمرات در شرکت کنندگان در متغیر حمایت اجتماعی $P = 267$ مورد تأیید قرار گرفت. بنابراین حمایت اجتماعی دارای توزیع نرمالی است و می‌توان از تحلیل‌های پارامتریک برای آن استفاده کرد.

فرض استقلال بین خطاها برقرار است. با توجه به اینکه آماره هم‌خطی چندگانه برای مؤلفه‌های حمایت اجتماعی ادراک شده کمتر از ۱۰ و مقدار تلرنس بزرگتر از ۰/۲ است، هم‌خطی چندگانه وجود ندارد و این مفروضه برقرار است. بر اساس آزمون کالموگراف - اسمیرنوف در متغیرهای مورد

جدول ۲. نتایج ضرایب رگرسیون پرخاشگری نوجوانان بر اساس مؤلفه‌های حمایت اجتماعی ادراک شده

متغیرهای پیش‌بین	R ²	F	sig	B	SEB	Beta	t	sig	شاخص‌های هم‌خطی Tolerance VIF
	۰/۲۴	۲۰/۳۰	۰/۰۰۱						
حمایت دیگران				-۰/۴۷	۰/۲۸۹	-۰/۱۱۷	-۱/۶۳۱	۰/۱۰	۰/۷۶
حمایت خانواده				-۰/۴۳	۰/۲۵۵	-۰/۱۱۶	-۱/۶۹۴	۰/۰۹	۰/۸۳
حمایت دوستان				-۰/۹۵	۰/۱۶۴	-۰/۳۸۷	-۵/۷۹۵	۰/۰۰۱	۰/۸۷

آماره هم‌خطی چندگانه برای مؤلفه‌های مهارت‌های ارتباطی کمتر از ۱۰ و مقدار تلرنس بزرگتر از ۰/۲ است، هم‌خطی چندگانه وجود ندارد و این مفروضه برقرار است. بر اساس آزمون کالموگراف - اسمیرنوف در متغیرهای مورد بررسی، فرض نرمال بودن توزیع نمرات در شرکت کنندگان در متغیر مهارت ارتباطی $P = 554$ مورد تأیید قرار گرفت. بنابراین مهارت ارتباطی دارای توزیع نرمالی است و می‌توان از تحلیل‌های پارامتریک برای آن استفاده کرد.

همانطوری که در جدول فوق مشاهده می‌گردد، ۲۴ درصد از کل واریانس پرخاشگری نوجوانان به وسیله حمایت اجتماعی ادراک شده توجیه می‌شود. نتایج ضرایب رگرسیون نیز نشان می‌دهد که از مؤلفه‌های حمایت اجتماعی ادراک شده، حمایت دوستان به صورت منفی و معنی‌دار پرخاشگری نوجوانان را پیش‌بینی می‌کنند. با توجه به اینکه مقدار آماره دوربین - واتسون برابر ۲/۱۵ می‌باشد و از مقدار ۱/۵ بیشتر و از ۲/۵ کمتر می‌باشد، خطاها از یکدیگر مستقل می‌باشند. لذا فرض استقلال بین خطاها برقرار است. با توجه به اینکه

جدول ۳. نتایج ضرایب رگرسیون پرخاشگری نوجوانان بر اساس مؤلفه‌های مهارت‌های ارتباطی

متغیرهای پیش‌بین	R ²	F	SIG _F	B	SEB	Beta	t	sig	شاخص‌های هم‌خطی Tolerance VIF
	۰/۴۸	۴۱/۹۷	۰/۰۰۱						
دریافت و ارسال پیام				۰/۰۶	۰/۲۸۲	۰/۰۲۶	۰/۲۴	۰/۸۰	۰/۴۱
کنترل عاطفی				-۰/۳۵	۰/۲۴۸	-۰/۰۲۲	-۲/۲۰	۰/۰۱	۰/۳۹
مهارت گوش دادن				-۰/۱۴	۰/۳۹۲	-۰/۰۴۳	-۰/۳۸	۰/۷۰	۰/۳۵
پیش به فرایند ارتباط				-۰/۷۱	۰/۲۹۶	-۰/۱۱۸	-۲/۱۰	۰/۰۴	۰/۳۱
ارتباط توأم با قاطعیت				-۰/۲۸	۰/۳۶۷	-۰/۰۷۵	-۰/۷۸	۰/۴۳	۰/۴۹

نشان داد که پرخاشگری با حمایت اجتماعی ادراک شده و مؤلفه‌های آن شامل حمایت دوستان، خانواده و دیگران ارتباط منفی معنی‌داری دارد. هم‌چنین ۲۴ درصد از کل واریانس پرخاشگری نوجوانان به وسیله حمایت اجتماعی ادراک شده تبیین می‌شود و از بین مؤلفه‌ها حمایت اجتماعی دوستان توانسته است به صورت معکوس و معنی‌دار پرخاشگری نوجوانان را پیش‌بینی کند. این یافته‌ها با نتایج **سلطانی و حسینی (۱۳۹۷)** مبنی بر اینکه بین حمایت اجتماعی با پرخاشگری رابطه معکوس وجود دارد و با نتایج **ابراهیمی و مرادی (۱۳۹۷)** مبنی بر اینکه حمایت اجتماعی ادراک شده نقش مؤثری در کاهش استرس و پرخاشگری دارد، همخوان است.

همانطوری که در جدول فوق مشاهده می‌گردد، ۴۸ درصد از کل واریانس پرخاشگری به وسیله مهارت‌های ارتباطی توجیه می‌شود. نتایج ضرایب رگرسیون نیز نشان می‌دهد که از مؤلفه‌های مهارت‌های ارتباطی، کنترل عاطفی و پیش نسبت به فرایند ارتباط به صورت منفی پرخاشگری را پیش‌بینی می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی پرخاشگری نوجوانان بر اساس حمایت اجتماعی ادراک شده و مهارت‌های ارتباطی انجام گرفت. نتایج

در راستای مطالعه حاضر، نتایج پژوهش **صمدی و سهرابی (۲۰۱۶)** نشان داد، دانش‌آموزانی با حمایت اجتماعی بیشتر از سوی خانواده، توانایی بالاتری در حل مشکلات اجتماعی دارند. همچنین نتایج پژوهش رود برده، موسی کافی و رضایی (۱۳۹۰) نشان داد که با افزایش حمایت اجتماعی ادراک شده، سلامت روان افزایش می‌یابد.

در تبیین پژوهش حاضر می‌توان گفت از آنجا که حمایت اجتماعی به عنوان یک عامل مهم روانی و اجتماعی (**گلانز، باربارا و رایمر، ۲۰۰۸**) که می‌تواند فشار روانی را کاهش دهد و در سلامت افراد نقش مهمی داشته باشد (**فالکون، تودورا و تاجر، ۲۰۰۹**). همچنین، نوجوانانی که حمایت اجتماعی بیشتری از سوی والدین دریافت می‌کنند، منش وجدانی‌تر، سازگاری، انعطاف‌پذیری و احساس شایستگی بیشتری در محیط مدرسه و اجتماع دارند (**لیانوس، ۲۰۱۵**). بنابراین، دریافت انواع متعدد حمایت اجتماعی از طرف دوستان، خانواده و افراد مهم زندگی می‌تواند به فرد کمک کند تا اثرات منفی موقعیت‌های بالقوه استرس‌زا را به طور مستقیم حذف کرده یا دست کم آنها را کاهش دهد (**آریان‌پور، حسینی‌نیا و بحرالعلوم، ۱۳۹۹**). در راستای همین دیدگاه، افرادی که حمایت اجتماعی بیشتری دارند، به رفتارهای نامناسب مانند پرخاشگری کمتر روی آورده و بیشتر ممکن است به رفتارهای ارتقا دهنده سلامتی بپردازند (**مرادی منش، ۲۰۱۱**). حمایت اجتماعی ادراک شده نوجوانان می‌تواند تأمین‌کننده خدماتی مثل ارزشمند بودن، احترام داشتن و مراقبت شدن باشد.

همچنین با توجه به دیدگاه **جنتری و کوباسا (۱۹۸۴)** در استراتژی حل مساله با برخورد به شیوه عقلانی با مساله، فرد پرخاشگر در جریان قرار گرفتن مشکلات ناشی از پرخاشگری مستقیماً به سوی مدیریت آن مشکل متمرکز می‌شود و در جریان این فرایند سعی دارد منابعی را جایگزین پرخاشگری کند. این نتایج نشان می‌دهد نوجوانانی که سطوح حمایت اجتماعی پایینی دارند، از راهبرد احساسی در مواجهه با مشکلات استفاده می‌کنند و پرخاشگری بیشتری از خود در تهاجم، خشم و کینه توزی نشان می‌دهند. در مقابل نوجوانانی که سیستم حمایت اجتماعی خوبی از طرف خانواده، افراد مهم زندگی و دوستان خود دارند، نسبت به زندگی خود خوشبین‌تر هستند و موجب می‌شود که افراد از تاثیرات منفی استرس محافظت شوند و در نتیجه هنگام مواجهه با تنیدگی کمتر به پرخاشگری روی می‌آورند.

نتیجه دیگر پژوهش حاضر این بود که پرخاشگری با مهارت‌های ارتباطی و مؤلفه‌های آن شامل توانایی دریافت و ارسال پیام، کنترل عاطفی، مهارت گوش دادن، ینش نسبت به فرایند ارتباط و ارتباط توأم با قاطعیت ارتباط منفی معناداری دارد. همچنین ۴۸ درصد از کل واریانس

پرخاشگری نوجوانان به وسیله مهارت‌های ارتباطی تبیین می‌شود و از بین مؤلفه‌ها کنترل عاطفی و ینش نسبت به فرایند ارتباط توانسته است به صورت منفی پرخاشگری را پیش‌بینی کند. این یافته‌ها با نتایج **کادیش، گلاسر و گینتر^۱ (۲۰۰۷)** مبنی بر اینکه نقص در مهارت اجتماعی و ارتباطی، عامل پرخاشگری و بزهکاری نوجوانان است و با نتایج **کیم، کامپوس، اوریناز و کلدز^۲ (۲۰۱۳)** مبنی بر اینکه بیشتر نوجوانان به دلیل کمبود مهارت‌های ارتباطی مؤثر، احساسات خشم خود را به صورت پرخاشگری بروز می‌دهند، همخوان است. در راستای نتایج پژوهش حاضر، **کونگ (۲۰۱۶)** به این نتیجه رسید، افرادی که از حمایت بالاتری برخوردار بودند عملکرد هماهنگ‌تر، شور و اشتیاق بیشتری برای برقراری رابطه با دیگران داشتند.

در تبیین پژوهش حاضر می‌توان گفت از آنجا که روش‌های ارتباطی مناسب موجب حفظ حرمت نفس، احساس خشنودی می‌شود و این افراد می‌توانند از حقوق و حریم شخصی خود بدون سوءاستفاده از دیگران و یا سلطه‌جویی بر آنان، دفاع کنند. گوش دادن به صحبت‌های دیگران خود راه‌حل مؤثری را به ما نشان می‌دهد و بسیاری از سوء تفاهم‌ها را رفع می‌نماید (**هاشمیان، شفیع‌آبادی و سودانی، ۱۳۸۷**). بنابراین، افرادی که مهارت‌های ارتباطی بهتری دارند، سلامت روان و عزت نفس بالایی دارند و به جای اینکه منتظر بمانند تا دیگران ارتباط را آغاز کنند، خودشان به برقراری ارتباط مناسب مبادرت می‌کنند (**کول، ۲۰۰۱**). به‌طور کلی یافته‌های این پژوهش نشان داد مهارت‌های ارتباطی مناسب نوجوانان باعث افزایش توانایی‌های روانی-اجتماعی آنها برای زندگی اثربخش و مفید می‌شود و در آنها این آمادگی را برای مقابله با چالش‌های زندگی به وجود می‌آورد. همچنین باعث مقاوم شدن شخصیت نوجوانان، افزایش ینش آنها نسبت به زندگی و رویدادهای آنها و افزایش مهارت و اداره زندگی تحصیلی و شخصی و برقراری ارتباط با محیط و همسالان می‌گردد. بنابراین، حمایت اجتماعی و آموزش مهارت‌های ارتباطی مناسب مثل توانایی دریافت و ارسال پیام، ینش نسبت به فرایند ارتباط، تنظیم عاطفی و ارتباط توأم با قاطعیت می‌تواند کفایت اجتماعی نوجوانان را در حد زیاد افزایش دهد و در نهایت، از میزان پرخاشگری بدنی، کلامی، خشم و خصومت آنها بکاهد.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به روش پژوهش اشاره کرد، مطالعه حاضر از نوع مطالعات همبستگی است، لذا روابط به دست آمده را نمی‌توان به عنوان روابط علت و معلولی تفسیر کرد. علاوه بر این، با توجه به اینکه این پژوهش تنها بر روی دانش‌آموزان پسر شهر اردبیل

1. Kadish, Glasser & Ginter

2. Kim, KamPhaus, OrPinas & Kelder

- علمی- پژوهشی پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری، ۱۳(۱)، ۹۸-۸۱.
https://cbs.ui.ac.ir/article_17306.html
 ترشیزی، مرضیه و سعادت‌جو، علیرضا. (۱۳۹۱). شیوع پرخاشگری و برخی عوامل مرتبط با آن در دانش‌آموزان مدارس راهنمایی شهر بیرجند (سال ۸۹-۱۳۸۸). *مراقبت‌های نوین*، ۹(۴)، ۳۵۵-۳۶۳.
<https://www.sid.ir/paper/493715/fa>
 حسین چاری، مسعود و فداکار داورانی، محمدمهدی. (۱۳۸۴). بررسی تاثیر دانشگاه بر مهارت‌های ارتباطی بر اساس مقایسه دانش‌آموزان دانشجویان. *دانشور رفتار*، ۱۲(۱۵)، ۲۱-۳۲.
<https://www.sid.ir/paper/46387/fa>
 سلطانی، فائزه و حسینی، سید فخرالدین. (۱۳۹۷). ارتباط حمایت‌های اجتماعی با پرخاشگری و ناامیدی در پرستاران. *پژوهش پرستاری*، ۱۳(۲)، ۸۰-۷۴.
<http://ijnr.ir/article-1-1954-fa.html>
 سلیمی، عظیمه؛ جوکار، بهرام و نیک‌پور، روشنگر. (۱۳۸۸). ارتباطات اینترنتی در زندگی: بررسی نقش ادراک حمایت اجتماعی و احساس تنهایی در استفاده از اینترنت. *مطالعات روان‌شناختی*، ۵(۳)، ۸۱-۱۰۲.
[\[Doi:10.22051/psy.2009.1607\]](https://doi.org/10.22051/psy.2009.1607)
 شریفی راد، غلامرضا؛ بهاری، عادل؛ بازانی، میثم و جلیلیان، محسن. (۱۳۹۴). شیوع پرخاشگری و رابطه آن با متغیرهای جمعیت‌شناختی در دانش‌آموزان دبیرستانی پسر شهر ایلام. *مجله علوم پزشکی زانکو*، ۱۶(۵۱)، ۴۴-۳۶.
<http://zanko.muk.ac.ir/article-1-106-fa.html>
 قاسمی، حمید و صانمیان، فاطمه. (۱۳۹۶). مقایسه وضعیت خود برندسازی و مهارت‌های ارتباطی دانشجویان رشته تربیت بدنی با سایر رشته‌ها. *پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی*، ۶(۳)، ۴۳-۵۲.
[\[Dor:20.1001.1.23455551.1396.6.3.4.0\]](https://doi.org/10.23455551.1396.6.3.4.0)
 محمدی، نوراله. (۱۳۸۵). بررسی مقدماتی شاخص‌های روانسنجی پرسشنامه پرخاشگری باس و پری. *مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز*، ۲۵(۴)، ۱۵۱-۱۳۵.
<https://www.sid.ir/paper/13246/fa>
 مرادی منش، فردین. (۱۳۹۰). رابطه بین درماندگی افسردگی، اضطراب، فشار روانی، حمایت اجتماعی و تصویر بدنی با کیفیت زندگی زنان مبتلا به سرطان سینه. پایان‌نامه دکتری روان‌شناسی سلامت، دانشگاه آزاد اسلامی کرج.
<https://elmnet.ir/doc/161423-10182>
 مرادی، مرتضی؛ عالیپور، سیروس؛ طریفی حسینی، حمید و عباسیان، مینا. (۱۳۹۷). رابطه حمایت اجتماعی ادراک شده و ارزش مدرسه با سرزندگی تحصیلی: نقش میانجی درآمیزی با کار مدرسه. *مجله مطالعات آموزش و یادگیری*، ۱۰(۱)، ۲۴-۱.
[\[Doi:10.22099/jsli.2018.4914\]](https://doi.org/10.22099/jsli.2018.4914)

انجام شده است، پس نمی‌توان در خصوص تعمیم نتایج به سایر دانش‌آموزان و دختران اظهارنظر کرد. بنابراین پیشنهاد می‌شود که مطالعه در سایر شهرها تکرار شود تا شواهدی از روابط به دست آمده فراهم شود و با استفاده از ابزارهای دیگری غیر از پرسش‌نامه در جمع‌آوری داده‌ها، امکان تعمیم‌پذیری داده‌ها را افزایش دهند. همچنین با توجه به نقش مهم خانواده، مدارس و دوستان در رفتار و سرنوشت نوجوانان آینده، پیشنهاد می‌شود که اداره آموزش و پرورش و مدارس برای آموزش نوجوانان و بهبود عملکرد خانواده‌ها و مدارس در ارتباط با کاهش پرخاشگری نوجوانان، هماهنگی‌های لازم را داشته باشند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

به جهت حفظ رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش سعی شد تا جمع‌آوری اطلاعات پس از جلب رضایت شرکت‌کنندگان انجام شود. همچنین به شرکت‌کنندگان درباره رازداری در حفظ اطلاعات شخصی و ارائه نتایج بدون قید نام و مشخصات شناسنامه افراد، اطمینان داده شد.

حامی مالی

این پژوهش از هیچ سازمانی حمایت مالی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش حاضر مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

نویسندگان همچنین اعلام می‌دارند که در نتایج این پژوهش هیچ‌گونه تضاد منافعی وجود ندارد.

منابع

- ابراهیمی، لقمان و مرادی، فریبا. (۱۳۹۷). همبستگی حمایت اجتماعی ادراک شده و سخت‌رویی روان‌شناختی با استرس ادراک شده و پرخاشگری جانبازان بازنشسته. *طب جانباز*، ۱۰(۳)، ۱۵۷-۱۶۴.
[\[Doi:10.29252/ijwph.10.3.157\]](https://doi.org/10.29252/ijwph.10.3.157)
 آریان‌پور، سروش؛ حسینی‌نیا، سیدرضا و بحرالعلوم، حسن. (۱۳۹۹). ارتباط حمایت اجتماعی خانواده و حمایت اجتماعی دوستان و خودکارآمدی با میزان مشارکت ورزشکاران جانباز و معلول در فعالیت‌های بدنی. *مدیریت ورزشی*، ۱۲(۴)، ۹۶۵-۹۴۹.
[\[Doi:10.22059/jsm.2019.266555.2163\]](https://doi.org/10.22059/jsm.2019.266555.2163)
 اشرفی، مهناز و منجری، فرزانه. (۱۳۹۲). اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر میزان پرخاشگری دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه. *مجله*

- discriminant validity in an urban community sample. *Behavior Therapy*, 47(3), 299-311. [Doi:10.1016/j.beth.2016.01.003]
- Falcón, L. M., Todorova, I., & Tucker, K. (2009). Social support, life events, and psychological distress among the Puerto Rican population in the Boston area of the United States. *Aging and Mental Health*, 13(6), 863-873. [Doi:10.1080/13607860903046552]
- Gentry, W. D., & Kobasa, S. C. (1984). *Social and psychological resources mediating stress-illness relationships in humans*. In W. D. Gentry (Ed.), *Handbook of behavioral medicine* (pp. 87-116). New York: Guilford Press.
- Ghasemi, H., & Saeemian, F (2017). Comparison of self-branding status and communication skills of physical education students with Other Degrees. *Applied Research in Sport Management*, 6 (3), 43-52. (Persian). [Dor:20.1001.1.23455551.1396.6.3.4.0]
- Glanz, K., Rimer, B. K., & Viswanath, K. (2008). Health behavior and health education: theory, research, and practice. John Wiley & Sons.
- Glozah, F. N., & Pevalin, D. J. (2014). Social support, stress, health, and academic success in Ghanaian adolescents: A path analysis. *Journal of Adolescence*, 37(4), 451-460. [Doi:10.1016/j.adolescence.2014.03.010]
- Hamama, L., & Ronen-Shenhav, A. (2012). Self-control, social support, and aggression among adolescents in divorced and two-parent families. *Children and Youth Services Review*, 34(5), 1042-1049. [Doi:10.1016/j.childyouth.2012.02.009]
- Hashemian, F., Shafiabadi, A., & Sudani, M. (2008). The effectiveness of anger control skills training on individual-social adjustment of high school girl students in Mahshahr. *Knowledge and Research in Psychology. Islamic Azad University of Khorasgan Branch*. 35(1), 14-1. (Persian). <https://sanad.iau.ir/journal/jsrp/Article/533716?jid=533716>
- Hossein Chari, M., & Fedakar Arbani, M. M. (2005). The effect of university on communication skills based on the comparison of students and students. *Daneshvar Behavior*, 12(15), 21-32. (Persian). <https://www.sid.ir/paper/46387/fa>
- Jing, W., Ronald, G. G., & Jereemy, W. I. (2012). Adolescent bullying behaviors: physical, verbal, exclusion, rumor, and cyber. *Journal of School Psychology*, 50(4), 21-34. [Doi:10.1016/j.jsp.2012.03.004]
- Kadish, T.E., Glasser, B.A., & Ginter, E.J. (2007). Identification the developmental strengths of juvenile offers: Assessing for life skills. *Journal of Addictions and Offender Counseling*, 21(2), 11-85. [Doi:10.1002/j.2161-1874.2001.tb00154.x]
- Ki E-J, & Jang J. (2018). Social support and mental health. *Journal of Asian Pacific Communication*, 28(2), 226-250. [Doi:10.1075/japc.00011.ki]
- Kim, S.W, KamPhaus, R.W, OrPinas, P, & Kelder, S.H. (2013). Change in the manifestation of overt aggression during early adolescence: Gender and Ethnicity, *School Psychology International*, 31(1), 95-111. [Doi:10.1016/j.paid.2015.08.035]
- ملکی، صدیقه؛ فلاحی خشکتاب، مسعود؛ ره گوی، ابوالفضل و رهگذر، مهدی. (۱۳۹۰). بررسی تاثیر آموزش گروهی مهارت کنترل خشم بر پرخاشگری دانش آموزان پسر ۱۵-۱۲ سال. *نشریه پرستاری ایران*, ۲۴(۶۹). ۲۶-۳۵. <https://www.sid.ir/paper/114431/fa>
- هاشمیان، فاطمه؛ شفیعی آبادی، عبدالله و سودانی، منصور. (۱۳۸۷). اثربخشی آموزش مهارت‌های کنترل خشم بر سازگاری فردی-اجتماعی دانش‌آموزان دختر سال اول متوسطه شهرستان ماهشهر. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*, ۳۵(۱)، ۱۴-۱. <https://sanad.iau.ir/journal/jsrp/Article/533716?jid=533716>
- واحدی، شهرام. (۱۳۹۰). خودتنظیمی به عنوان میانجی بین ابعاد والدینی غیرحمایتی و پرخاشگری نوجوانان: روش مدل یابی معادله ساختاری (SEM). *مجله اصول بهداشت روانی*, ۱۳(۴۹)، ۱۹-۶. [Doi:10.22038/jfmh.2011.882]

References:

- Arianpour, S., Husseiniya, SR., & Bahr al-Ulum, H. (2020). The relationship between family social support and friends' social support and self-efficacy with the level of participation of veteran and disabled athletes in physical activities. *Sports Management*, 12(4), 965-949. (Persian). [Doi:10.22059/jsm.2019.266555.2163]
- Ashrafi, M., & Monjezi, F. (2013). The effectiveness of communication skills training in reducing aggression among female high school students. *Journal of Researchs Cognitive and Behavioral Sciences*, 3(1), 81-98. (Persian). https://cbs.ui.ac.ir/article_17306.html
- Baby, M., Gale, C., & Swain, N. (2019). A communication skills intervention to minimise patient perpetrated aggression for healthcare support workers in New Zealand: A cluster randomized controlled trial. *Health & Social Care in the Community*, 27(1), 170-181. [Doi:10.1111/hsc.12636]
- Bruwer, B., Emsley, R., Kidd, M., Lochner, C., & Seedat, S. (2008). Psychometric properties of the multidimensional scale of perceived social support in youth. *Comprehensive Psychiatry*, 49(2), 195-201. [Doi:10.1016/j.comppsy.2007.09.002]
- Buss, A. H., & Perry, M. (1992). The aggression questionnaire. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(3), 452. <https://psycnet.apa.org/buy/1993-00039-001>
- Cole, K. (2001). *The Complete Idiot's Guide to Clear Communication*. Penguin.
- Ebrahimi, L., & Moradi, F. (2018). Corelation of perceived social support and psychological hardness with perceived stress and aggression in retired veterans. *Iranian Journal of War and Public Health*, 10(3), 157-164. (Persian). [Doi:10.29252/ijwph.10.3.157]
- Evans, S. C., Blossom, J. B., Canter, K. S., Poppert-Cordts, K., Kanine, R., Garcia, A., & Roberts, M.C. (2016). Self-reported emotion reactivity among early-adolescent girls: evidence for convergent and

- Kong, D. T. (2016). The pathway to unethical pro-organizational behavior: Organizational identification as a joint function of work passion and trait mindfulness. *Personality and Individual Differences*, 1(93), 86-91. [Doi:10.1016/j.paid.2015.08.035]
- Lianos, P. G. (2015). Parenting and social competence in school: The role of preadolescents' personality traits. *Journal of Adolescence*, 41(1), 109-120. [Doi:10.1016/j.adolescence.2015.03.006]
- Lili, T., Mengmeng, H. E., & Scott, H. (2014). Preliminary development of the Adolescent Students' Basic Psychological Needs at School Scale. *Journal of Adolescence*, 37(1), 257-267. [Doi:10.1016/j.adolescence.2014.01.005]
- Maleki, S., Fallahi Khoshknab, M., Rahgooi, A., Rahgozar, M. (2011). The effect of anger management training in groups on aggression of 12-15 years old male students. *Iranian Journal of Neonatology*, 24 (69), 26-35. (Persian). <https://www.sid.ir/paper/114431/fa>
- Martin-Storey, A., Temcheff, C., Martin, E., Stack, D. (2009). Interventions for childhood aggression in a cross-cultural context: challenges and guidelines. *Psychology & Developmental Societies*, 21(2), 235-256 [Doi:10.1177/097133360902100204]
- Mohammadi, N. (2006). Preliminary investigation of psychometric indicators of Buss and Perry aggression questionnaire. *Journal of Social and Human Sciences of Shiraz University*, 25 (4), 151-135. (Persian). <https://www.sid.ir/paper/13246/fa>
- Moradi Manesh, F. (2011). *The relationship between depression, anxiety, mental stress, social support, and physical image with quality of life in women with breast cancer*. PhD Thesis, Health Psychology, Islamic Azad University. (Persian). <https://elmnet.ir/doc/161423-10182>
- Moradi, M., Alipour, S., Tarifi Hosseini, H., & Abbassian, M (2018). The relationship between perceived social support and school value with academic vitality: the mediating role of schoolwork. *Journal of Teaching and Learning Studies*, 10(1), 1-24. (Persian). 10(1), 1-24. [Doi:10.22099/jsli.2018.4914]
- Ozkan, H., Dalli, M., Bingol, E., Metin, S. C., & Yarali, D. (2014). Examining the relationship between the communication skills and self-efficacy levels of physical education teacher candidates. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152(1), 440-445. [Doi:10.1016/j.sbspro.2014.09.228]
- Queendom, F. (2004). Communication skills Test-Revise Available online by internet: <http://www.queendom.com/cgi-bin/transfer.cgi>
- Salimi, A., Jokar, B., & Nikpour, R (2009). Internet communication in life: Investigating the role of perceived social support and loneliness in internet use. *Psychological Studies*, 5(3), 10-81. (Persian). [Doi:10.22051/psy.2009.1607]
- Samadi, M., & Sohrabi, N. (2016). Mediating role of the social problem solving for family process, family content, and adjustment. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 217(1), 1185-1188. [Doi:10.1016/j.sbspro.2016.02.141]
- Sharifi Rad, G., Bahari, A., Bazani, M., & Jalilian, M. (2015). Prevalence of aggression and its relationship with demographic variables in male high school students in Ilam. *Zanko Journal of Medical Sciences*, 16(51), 36-44. (Persian). <http://zanko.muk.ac.ir/article-1-106-fa.html>
- Shen, Y., Sun, X., & Xin, T. (2019). How social support affects moral disengagement: The role of anger and hostility. *Social Behavior and Personality: an International Journal*, 47(3), 1-9. [Doi:10.2224/sbp.7720]
- Soltani, F., & Hosseini, F. (2018). The relationship of social support with aggression and hopelessness in nurses. *Iranian Journal of Nursing Research*. 13(2), 74-80. (Persian). <http://ijnr.ir/article-1-1954-fa.html>
- Son, D., Shimizu, I., Ishikawa, H., Aomatsu, M., & Leppink, J. (2018). Communication skills training and the conceptual structure of empathy among medical students. *Perspectives on Medical Education*, 7(4), 264-271. [Doi:10.1007/s40037-018-0431-z]
- Tabachnick, B.G, & Fidell, L. S. (1996). Using multivariate statistics (3rd section). New York: Harper Collins.
- Torsizi, M., & Saadat, A. (2012). Prevalence of aggression and some related factors in junior high school students in birjand (2009-2010). *Modern Care*, 9 (4), 355-363. (Persian). <https://www.sid.ir/paper/493715/fa>
- Vahedi, S. (2011). Self-regulation as a mediator of the relation between dimensions of non-supportive parenting style and aggression of adolescents: A Structural equation modeling method. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 13(49), 6-19. (Persian). [Doi:10.22038/jfmh.2011.882]
- Wilks, C. R., Morland, L. A., Dillon, K. H., Mackintosh, M. A., Blakey, S. M., Wagner, H. R., & Elbogen, E. B. (2019). Anger, social support, and suicide risk in US military veterans. *Journal of Psychiatric Research*, 109(1), 139-144. [Doi:10.1016/j.jpsychires.2018.11.026]
- Wright, M. F., & Wachs, S. (2019). Does social support moderate the relationship between racial discrimination and aggression among Latinx adolescents? A longitudinal study. *Journal of Adolescence*, 1(73), 85-94. [Doi:10.1016/j.adolescence.2019.04.001]
- Xie, X., Chen, W., Lei, L., Xing, C., & Zhang, F. (2016). The relationship between personality types and prosocial behavior and aggression in Chinese adolescents. *Personality and Individual Differences*, 95(1), 56-61. [Doi:10.1016/j.paid.2016.02.002]
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30-41. [Doi:10.1207/s15327752jpa5201_2]